

vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuelt misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt.

6.2. Kritik fra Børnerettighedskomiteen

Børnerettighedskomiteen har på baggrund af Danmarks anden periodiske rapport udtrykt bekymring over, at forældrenes rettigheder oftest vejer tungere end hensynet til barnets bedste (artikel 3). Komiteen opfordrer Danmark til at anstrenge sig for at sikre implementationen af princippet om barnets bedste i love m.v. såvel som i retslige og administrative afgørelser, der vedrører børn (CRC/C/15/Add.151).

Komiteen har tidligere udtalt, at det ifølge komiteen er forkert at sidestille barnets rettigheder med forældrenes. Barnets bedste kommer først i alle situationer, også hvor barnet er fanget i en kamp mellem forældrene (UNICEF: »Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child«, 1998, side 231).

7. Praksis

7.1. Ingen lempelse i praksis, men mere overvåget samvær

Lovens intentioner var en lempelse af adgangen til at ophæve eller give afslag på samvær. Direktoratet har imidlertid selv konstateret, at der på trods af lovens intentioner *ikke* er sket en lempelse i adgangen til at ophæve eller give afslag på samvær:

»Som bekendt fremgår det af forarbejderne til loven, at der skulle ske en lempelse i adgangen til at afslå eller ophæve samvær, hvis det i det enkelte tilfælde må anses for påkrævet af hensyn til barnet. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis samværet på grund af forældrenes indbyrdes forhold vil blive meget konfliktfyldt. Direktoratet har efter en gennemgang af praksis imidlertid ikke konkrete eksempler, der kan dokumentere, at der er sket en lempelse af adgangen til at afslå eller ophæve samvær. Dette skal efter Civilretsdirektoratets opfattelse blandt andet ses i sammenhæng med, at overvåget samvær pr. 1. juli 1996 er blevet et generelt offentligt tilbud (...) Det er således direktoratets vurdering, at der i dag ofte fastsættes samvær med overvågning i sager, hvor samværet tidligere ville være blevet afslået eller ophævet. Ophævelse og afslag på samvær er meget indgribende afgørelser, og der stilles derfor store krav til begrundelsen herfor (...)« (Skarrildhus 1998).

Ifølge Civilretsdirektoratets statistik for 2001 (juni 2002) udgjorde de tilfælde, hvor statsamtet fastsatte

overvågning, i alt 5 pct. af alle de sager, hvor der var samvær. Dette var stort set som i perioden 1997-2000. I direktoratets samværstatistik for 2003 (februar 2004) står der, at statsamtet fastsatte overvåget samvær i 16 pct. af de sager, hvor der efter statsamtets afgørelse var samvær. I 2002 var det tilsvarende tal ifølge statistikken 21 pct.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser.

Ad punkt 1

I børnekonventionen er det barnet, der har en selvstændig ret til at bevare forbindelsen til begge forældre, og ikke som i den danske lovgivning forældrene, jf. børnekonventionens artikel 9, stk. 3.

Hensynet til barnets bedste skal altid gå forud for forældrenes rettigheder. Dette kommer imidlertid ikke helt klart til udtryk i lovtæksten:

§ 16 tilgodeser barnets ret til to forældre ved at give den ikke samboende forælder ret til samvær. Som nævnt ovenfor under punkt 5 er der dog ikke automatisk lighedstegn mellem barnets bedste og bevarelse af barnets kontakt med begge forældre. Det bør fremgå af loven. Det skal desuden præciseres, at forældrens ret til samvær er sekundær i forhold til hensynet til barnets bedste, når der ikke er overensstemmelse mellem forælder- og børneinteresser. Der skal med andre ord kun tilkendes den samværsret, som er til barnets bedste. § 16 giver efter sin nuværende formulering samværsforælderen en *ret* til samvær for at bevare barnets forbindelse med begge forældre.

Efter § 12, stk. 2, 2. pkt., og § 13, stk. 1, 2. pkt., skal det i sager vedrørende overførsel af forældremyndighed ved eneforældremyndighed tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndighed uden rimelig grund hindrer gennemførelsen af samvær (chikane). Problemet er her, at man for at tilgodese retfærdighedshensyn over for samværsforælderen kommer til at tilsidesætte hensynet til barnets bedste. På denne måde kommer man alt for let til at straffe chikane ved at straffe barnet. Desuden er det ikke hensigtsmæssigt at fremhæve ét bestemt problem i lovtæksten, når der også er andre aspekter, der bør vurderes ud fra hensynet til barnets bedste. Formuleringen bør derfor slettes.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 4.1 er det lovens formodning, at det er i barnets interesse at bevare kontakten til begge forældre. Denne formodning er dog ikke underbygget af forskningen, når det gælder forældre med et dårligt samarbejdsklima. Derimod er det fastslået, at et godt samarbejdsklima mellem forældrene er meget afgørende for, hvordan skilsmissebørn trives.